

ตอนที่ 28 เล่ม 60 ราชกิจจานุเบกษา 25 พฤศจิกายน 2486

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่องระเบียบการแต่งกายหญิง

ด้วยเห็นเป็นการสมควรที่จะวางระเบียบการ แต่งกายหญิง ให้เหมาะสมแก่ความเจริญของประเทศ และเป็นระเบียบ เรียบร้อยชอบด้วยวัฒนธรรมของชาติ จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

การใช้ระเบียบ

ข้อ 1. ระเบียบนี้ให้ใช้แก่หญิงทั่วไป ซึ่งจะพิจารณาให้ ให้เหมาะสมแก่กาลเทศะและความสามารถในการแสวงหา เครื่องแต่งกาย

ข้อ 2. สิ่งใดที่ไม่สามารถประกอบขึ้นภายในประเทศ จะต้องสั่งซื้อจากนอกประเทศและเป็นของ แพงหรือหาซื้อยาก เช่น ถักมือ แม้จะระบุไว้ในระเบียบนี้ก็อาจดัดใช้ได้

ความหมายของเครื่องแต่งกาย

ข้อ 3. คำว่า “เครื่องเต็มยศ” และ “เครื่องครึ่งยศ” หมายถึงเครื่องแต่งกายซึ่งต้องใช้ในโอกาสที่เป็นพระราชพิธี รัฐพิธี หรืองานสโมสรสันนิบาตใด ๆ ซึ่งมีหมายประกาศ

25 พฤศจิกายน 2486 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 28

คำสั่ง หรือระเบียบแบบแผน ให้แต่งเครื่องแบบเต็มยศ หรือเครื่องแบบครึ่งยศ

ข้อ 4. คำว่า “เครื่องปกติ” หมายถึงเครื่องแต่งกาย ซึ่งต้องใช้ในโอกาสที่เป็นพระราชพิธี รัถพิธี หรืองานสโมสร สันนิบาตใดๆ ซึ่งมีหมายประกาศคำสั่งระเบียบแบบแผนหรือ คำชักชวนให้แต่งเครื่องแบบปกติ

ข้อ 5. คำว่า “เครื่องแต่งกายธรรมดา” หมายถึงเครื่อง แต่งกายประจำวันซึ่งหยังจะต้องแต่งไปในที่ชุมนุมชน หรือ ที่สาธารณะสถานในโอกาสซึ่งมิใช่งานพระราชพิธีหรืองานรัถพิธี

ข้อ 6. คำว่า “สวมเสื้อผ้าหยาบไทย” หมายถึงการ นุ่งผ้าแบบจีน และสวมเสื้อซึ่งอาจใช้วัตถุอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ คือ

(1) วัตถุที่มีกำเนิด หรือทำขึ้นในประเทศไทย

(2) วัตถุที่มีลวดลายอย่างไทย หรือประติศ หรือ

ทำแบบให้มีลักษณะอย่างไทย

ข้อ 7. คำว่า “เครื่องแต่งกายแบบสากล” หมายถึง การสวมเสื้อกะโปรงจะเป็นชั้นเดียวหรือสองชั้น

ตอนที่ 28 เล่ม 60 ราชกิจจานุเบกษา 25 พฤศจิกายน 2486

ประเภทของเครื่องแต่งกาย

ข้อ 8. เครื่องเต็มยศ เครื่องครึ่งยศ และเครื่องปกติของหญิง ให้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก. สำหรับงานพระราชพิธี หรือรัถพิธีในพระที่นั่ง เช่น งานพระราชพิธีในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย และงานรัถพิธีในพระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นต้น

ข. สำหรับงานนอกพระที่นั่ง เช่น งานอุทยานสโมสรในสวนสวาลย์ งานต้อนรับที่ทำเนียบนายกรัฐมนตรี งานต้อนรับที่กระทรวงการต่างประเทศ และงานสวนสนาม เป็นต้น

งานใดมิใช่พระราชพิธี หรือรัถพิธี แม้จะทำในพระที่นั่ง ก็ให้ถือเป็นงานนอกพระที่นั่ง

เครื่องแต่งกายสำหรับงานในพระที่นั่ง

ข้อ 9. เครื่องเต็มยศสำหรับงานในพระที่นั่ง สวมเสื้อผ้าอย่างไทย ไม่ต้องสวมหมวก

1. นุ่งยกแบบขึ้นยาวถึงข้อเท้า
2. เสื้อที่เหมาะสมกับผ้าถุง

25 พฤศจิกายน 2586 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 28

3. สวมถุงมือขาวเหนือสอก
4. ถุงเท้าแพรยาว ไม่ใช่สีดำ และไม่ใช่สีขาว
5. รองเท้าสั้นสูง เป็นสีทอง สีเงิน ตาต ค่วน
แพร หนังกลับขลิบทองหรือหนังกลับขลิบเงิน
6. กะเป๋าก้อนขนาดย่อม จะเป็นสีทอง เงิน หรือ
สิ่งแวววาว หรือทำด้วยลูกบิดก็ได้
7. ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์
8. ผู้ที่ได้รับพระราชทานสายสะพาย ต้องสวมสาย
สะพายตามหมายกำหนดการ

ข้อ 10. เครื่องครึ่งยศสำหรับงานในพระที่นั่ง มีลักษณะ
เหมือนเครื่องเต็มยศ ทักกล่าวในข้อ 9 เว้นแต่ไม่สวมสาย
สะพาย

ข้อ 11. เครื่องปกติสำหรับงานในพระที่นั่ง เหมือน
เครื่องเต็มยศ ทักกล่าวในข้อ 9. แต่ไม่ใช้วัตถุที่มีเงิน ทอง
แวววาวมากเหมือนเครื่องเต็มยศ ไม่สวมสายสะพาย และ
ไม่ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ นอกจากจะระบุไว้ในหมาย
กำหนดการ สั่งว่าให้แต่งเครื่องแบบปกติประดับเครื่อง
ราชอิสริยาภรณ์

ตอนที่ 28 เล่ม 60 ราชกิจจานุเบกษา 25 พฤศจิกายน 2486

ข้อ 12. เครื่องราตรีสโมสร สำหรับงานในพระที่นั่ง
ให้แต่งตามที่กล่าวไว้ในข้อ 9-10 และ 11

ข้อ 13. เครื่องแต่งกายงานไว้ทุกข์ในพระที่นั่ง ให้แต่ง
สีดำล้วน อนุโลมตามที่กล่าวไว้ในข้อ 9-10 และ 11 แต่
ไม่ใช้วัตถุแวววาว หรือ เงิน ทอง เลย

เครื่องแต่งกายสำหรับงานนอกพระที่นั่ง

ข้อ 14. เครื่องเต็มยศ เครื่องครึ่งยศ สำหรับงานนอก
พระที่นั่ง ให้แต่งแบบสากลประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์

เวลาเข้า-บ่าย

1. เสื้อผ้า เสื้อแบบสากลยาวจดพื้นมีแขน แพร
วัตถุที่จะใช้ให้ใช้แพรเลียน ผ้าลูกไม้ หรือ
ปักเงิน ทอง สีสุภาพ

2. หมวก ให้เหมาะสมกับเสื้อผ้า

3. ถุงมือขาวหรือสีเนื้อ

4. ถุงเท้าแพร ไม่ใช่สีดำ ไม่ใช่สีขาว

5. รองเท้าสันสูง ไม่เป็นสีทอง สีเงิน ดาด ตัวน
แพร หนักกลับขลิบทอง หรือหนักกลับขลิบเงิน

25 พฤศจิกายน 2486 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 28

6. กะเป๋ถือ อนุโสมหย่างเครื่องเต็มยศ

เวลากลางคืน

เสื้อแบบราตรีสโมสรหย่างสากล ชายยาวจดพื้น
ให้ใช้แพรต่าง ๆ ต่วน ดาด เงิน ทอง

ควนสวมถุงมือขาวเหนือสอก แต่ถ้าใช้เสื้อแขน
ยาวจะสวมถุงมือสั้น ก็ได้ และถอดถุงมือเมื่อเวลานั่งโต๊ะ
ไม่สวมหมวก

ข้อ 15. เครื่องแบบปรกติสำหรับงานพระที่นั่ง เช่น
งานเฉลิมพระชนม์พรรษา และงานสวนสนาม งานวันชาติ

1. เสื้อแบบสากล ชายยาวจดพื้น ไม่ใช่ทอง
หรือเงิน

2. หมวก ให้เหมาะสมกับเสื้อผ้า

3. ถุงเท้าแพร ไม่ใช่สีดำ ไม่ใช่สีขาว

4. ถุงมือขาว หรือสีใด ๆ ที่กลมกลืนกันกับเครื่อง
แต่งกาย

5. รองเท้าส้นสูง สีสันเหมาะสมกับเครื่องแต่งกาย

6. กะเป๋ถือ ขนาดย่อม สีให้กลมกลืนกับเครื่อง
แต่งกาย

เครื่องแต่งกายเวลาบ่ายต้องให้มีคุณภาพดีกว่าเครื่องแต่ง
กายเวลาเช้า

ตอนที่ 28 เล่ม 60 ราชกิจจานุเบกษา 25 พฤศจิกายน 2486

ข้อ 16. เครื่องปรกตริ ตรัสโมสร สำหรับงานนอก
พระที่นั่ง ให้แต่งเครื่องราตรัสโมสร แบบสากลยาวจดพื้น
ไม่ต้องสวมหมวก ควนสวมถุงมือขาว

เครื่องแต่งกายขั้มด

ข้อ 17.

1. เสื้อผ้า เวลากลางวัน เสื้อแบบสากลสั้น ไข่วัตถุ
ทันทัก สีไม่ฉูดฉาด แบบ
เรียบ ๆ เช่น ไปซื้อของ
หรือเยี่ยมเยียน ฯลฯ

เวลาบ่าย

เสื้อแบบสากลสั้น ไข่แพร
หรือผ้าให้มีคุณภาพดีกว่า
เวลากลางวัน เช่น งาน
เชนกินน้ำชา หรืองาน
สมรส งานเชนกินอาหาร
กลางวัน เลือกเสื้อผ้าเวลา
บ่ายที่เรียบ ๆ ไม่ใช่ตัวน
หรือแพรบาง

25 พฤศจิกายน 2486 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 28

2. หมวก ให้เหมาะสมกับเสื้อผ้า

3. รองเท้ามีสัน

4. ถุงเท้า

5. ถุงมือ

จะสวมหรือไม่ตามใจสมัคร

6. เวลากลางวัน สวมเสื้อแบบราตรี ไม่ต้อง

สวมหมวก

เวลากลางวัน เสื้อแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

ก. เสื้อราตรีสโมสร คือ เสื้อแบบราตรีสากล ขาวจดพื้น แต่งแบบสวยงาม จะเปิดคอ เปิดหลังก็ได้ มีแขนหรือไม่มีแขนก็ได้ ใช้แพรงาม ๆ หรือวัตถุที่เป็นมันแวววาว เช่น ดาต เงิน ทอง ก็ได้

ข. เสื้อราตรี คือ เสื้อแบบราตรีสากล ขาวจดพื้น ให้เลือกแบบเสื้อราตรีที่พองาม ความเป็นเสื้อมีแขน ไม่เปิดหลัง หรือถ้าไม่มีแขนก็อย่าให้คอกว้างมาก วัตถุที่จะใช้ไม่จำเป็นต้องเหมือนเสื้อราตรีสโมสร บางงานที่ชายถือโอกาสแต่งธัมดา (แบบสากล) หยิ่งก็ควนใช้กะโปรงขาวแบบราตรี เว้นแต่เป็นงานส่วนตัว หรือเจ้าของงานอนุญาตจึงใช้กะโปรงสั้น

ตอนที่ 28 เล่ม 60 ราชกิจจานุเบกษา 25 พฤศจิกายน 2486

การแต่งกายไปในงานศพ

ข้อ 18. การแต่งกายไปในงานศพ ให้ใช้เครื่องดำล้วน เสื้อผ้า

- (1) เครื่องเต็มยศ และเครื่องครึ่งยศ เสื้อแบบ
สากลยาวจดพื้น มีแขน ประดับเครื่องราช
อิสริยาภรณ์

ถ้ามีหมายกำหนดการ หรือเปิดพับปลา ถึงแม้ไม่
ประดับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ก็ให้ใช้แบบสากล ยาวจดพื้น
วัตถุที่ใช้ไม่ควรใช้ชนิดที่บางมาก หรือเป้นมันแวววาวจน
เกินไป เครื่องนี้ที่มีสีแวววาวควรงด

- (2) เครื่องปรกติ เสื้อแบบสากลสั้น

ลักษณะหมวก

ข้อ 19 หมวกอาจทำด้วยวัตถุอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น
ฟาง ผ้า แพร สักหลาด ไบลาน หรือไม้สาน ก็ได้

ข้อ 20. หมวก ต้องไม่มีรูปเป็นหมวกชายหาคด หมวก
โสนอน หมวกผู้ชาย หรือใช้สายรัดคางอย่างเล็กๆ หรือ
ใช้ผ้า หรือแพร พันหมวกทั้งห้อยยาวเป็นหางแขวงแขวไว
ข้างหลัง

25 พฤษภาคม 2486 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 60 ตอนที่ 28

ข้อ 21. ตามธรรมชาติของหมวก จะต้องกลมกลืนกับสีของเสื้อผ้า แต่หมวกซึ่งมีสีดังกล่าวต่อไปนี้ อาจใช้กับเสื้อผ้าได้ทุกสี คือ

หมวกสี ขาว

หมวกสี ดำ

หมวกสี เนื้อ

หมวกสี น้ำตาล

หมวกสี น้ำเงินดำ

ข้อ 22. หมวกที่ใช้เวลาเช้า หรือกลางวันต้องทำอย่างเรียบๆ ไม่ใช่วัตถุที่แวววาว เช่น ตาด ตัวน ไม่มีเครื่องประดับโลหะใดๆ เช่น เข็มเพชร ลูกบิด แต่หมวกที่ใช้ในเวลาบ่าย (เช่น ในงานสมรส หรืองานเลี้ยงน้ำชา) จะใช้วัตถุแวววาว รังแห ดอกไม้ หรือเครื่องประดับให้งามยิ่งขึ้นก็ได้

กะเป๋าลือ

ข้อ 23. กะเป๋าลือ ตามธรรมชาติพึงใช้สีเหมือนกับส่วนใดส่วนหนึ่งของเครื่องแต่งกาย เช่น สีเดียวกับ หมวก หรือ

ตอนที่ 28 เจม 60 ราชกิจจานุเบกษา 25 พฤศจิกายน 2486

สีเดียวกับรองเท้า หรือสีเดียวกับเข็มขัด หรือสีเดียวกับ
เสื้อผ้า เป็นต้น และพื้มีลักษณะเรียบๆ ไม่เป็นสีทอง หรือ
สีเงิน ไม่เป็นสีแวววาวและไม่ใช้ทำด้วยลูกบิด

ข้อ 24. กระเป๋าคือที่ใช้ในงานราตรี หรืองานพระราช
พิธี หรือรัถพิธีในพระที่นั่งต้องมีขนาดย่อมและจะเป็นสีทอง
สีเงิน เป็นสีแวววาวหรือทำด้วยลูกบิดก็ได้

ยกเลิกระเบียบเดิม

ข้อ 25. ให้ยกเลิกระเบียบการแต่งกายของสตรี ตาม
ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 27 สิงหาคม 2484
แต่วันที่ให้ระเบียบการแต่งกายของหญิงฉบับนี้

ประกาศ ณ วันที่ 17 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2486

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี